

Regionalna geografija Afrike

6.

A healthcare worker wearing a full white protective suit, including a hood and large clear goggles, is examining a young child. The child is wearing a colorful striped shirt and a pink identification band on their wrist. The worker is holding the child's hand. The background is dark and out of focus.

BOLESTI AFRIKE – DEMOGRAFSKI I EKONOMSKI PROBLEM

- Klimatske prilike utječu na razvoj bolesti, ali u manjoj mjeri nego što se to ranije mislilo.
- Zbog velike smrtnosti bolesti Afrike su demografski i gospodarski problem.
- Uzroci bolesti dobro su poznati, ali je njihovo uklanjanje teško.
- Tropski krajevi osobito su nezdravi zbog visokih temperatura i vlažnosti.
- **Najrasprostranjenije afričke bolesti: malarija, žuta groznica i bolest spavanja.**
- Iz tropskih krajeva bolesti se šire u druge krajeve čemu pogoduju neadekvatna prehrana, nedovoljna zdravstvena zaštita i loša higijena.
- **Posljednjih 20-ak godina HIV/AIDS je problem br. 1 subsaharske Afrike!**

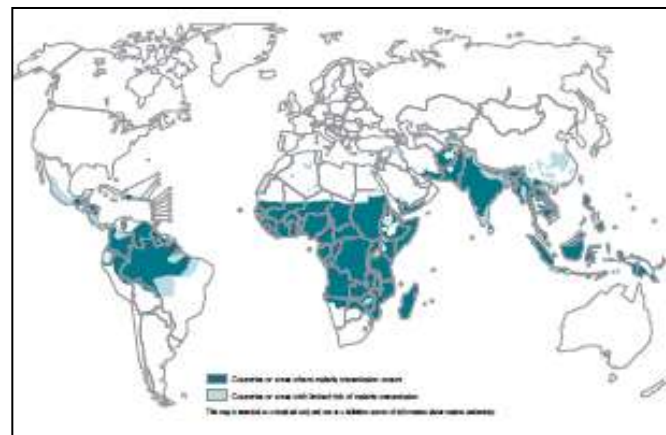
MALARIJA

- Najraširenija afrička bolest; zahvaća uglavnom tropska područja; ima je i u pustinjским oazama.
- Uzročnik: mikroparazit *plasmodium malariae*.
- Prijenosnik: komarci roda *Anopheles* (*Anopheles Gambiae*); vrlo otporni, brzo se šire.
- *Anopheles* komarci mogu živjeti u bočatim vodama (udio morske vode do 66 %).
- Sama bolest može biti smrtonosna; slabljenje imunološkog sustava omogućuje lakšu zarazu ostalim bolestima.

Anopheles gambiae

Izvor: <https://en.wikipedia.org/wiki/File:AnophelesGambiaemosquito.jpg>

Rasprostranjenost malarije u svijetu

Izvor: <http://www.who.int/malaria/travellers/en/>

- Na svjetskoj razini na Afriku otpada 85 % oboljelih, 90 % smrtnih slučajeva uzrokovanih malarijom (960 000 ljudi godišnje), a 85 % smrtnih slučajeva su djeca <5 g.
- Kod trudnica uzrokuje anemiju; oboljeli od HIV/AIDS-a imaju veću vjerojatnost zaraze.
- Velika ulaganja u preventivu; nepravedno zapostavljena u korist HIV/AIDS-a.
- Od 2000. do 2008. **10 afričkih zemalja smanjilo broj oboljelih od malarije za 50 %.**

ŽUTA GROZNICA

- Uzročnik: virus žute groznice; prvi otkriveni virus u ljudi.
- Prijenosnik: komarac *Aedes aegypti*; razmnožava se do 23 °C; ponekad i tigrasti komarac.
- Vrlo rasprostranjeni, osobito u vlažnim krajevima.
- Skrovišta u palminom lišću; uništavanje velikog broja palminih stabala u zapadnoj Africi. Potpuno uništenje nemoguće zbog važnosti banana za ekonomiju većine zemalja tropske Afrike.
- Bolest se sprječava cijepljenjem; blaži oblik dovodi do stvaranja imuniteta, ali teži oblik u 90 % slučajeva završava smrću.
- Na svjetskoj razini oko 200 000 zaraženih godišnje i 30 000 smrtnih slučajeva; 90 % u Africi

Aedes aegypti

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Yellow_fever

Izvor: <http://www.africatranselresource.com/yellow-fever-in-africa/>

BOLEST SPAVANJA

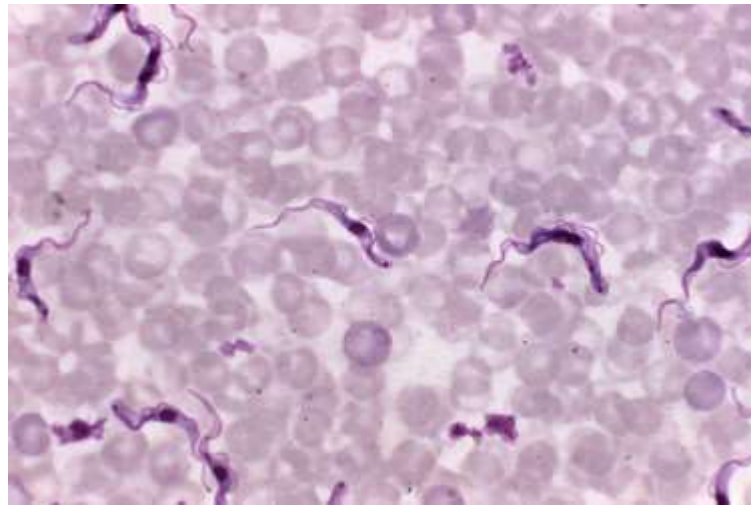
- Najtipičnija afrička bolest; *Afrička tripanosomiaza*.
- Uzročnik: paraziti iz roda *Trypanosomae*.
- Prijenosnik: ce-ce muha, 21 vrsta roda *Glossina*.
- 1/3 afričkog stanovništva živi na području ugroženom ovom bolešću.
- Muhe žive uz rubove šuma i grmlja u blizini rijeka i močvara između 15° N i 20° S, izbjegavaju otvorene prostore i tropske prašume.
- Dvije varijante bolesti: *Glossina palpalis* – napada ljude; *Glossina trypanosoma* – napada stoku – uzrokuje **naganu** (deve, konji, ovce, koze).

Muha iz roda *Glossina* (**ce-ce muha**)

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Tsetse_fly

- Početkom 20. st. proširila se iz zapadne u istočnu Afriku, **uništila 2/3 tadašnje populacije Ugande.**
- U prošlosti bolest je najčešće završavala smrću zbog neishranjenog i slabo otpornog afričkog stanovništva; danas je rijetko smrtonosna zbog razvijenije zdravstvene zaštite.
- *Nagana* – još uvijek vrlo raširena i opasna; smrtnost stoke je velika; najrasprostranjenija je u savanama koje su najpogodnije za stočarstvo.

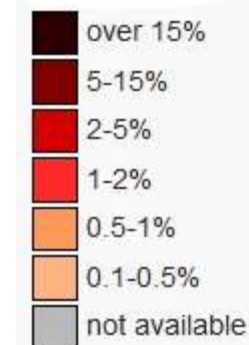
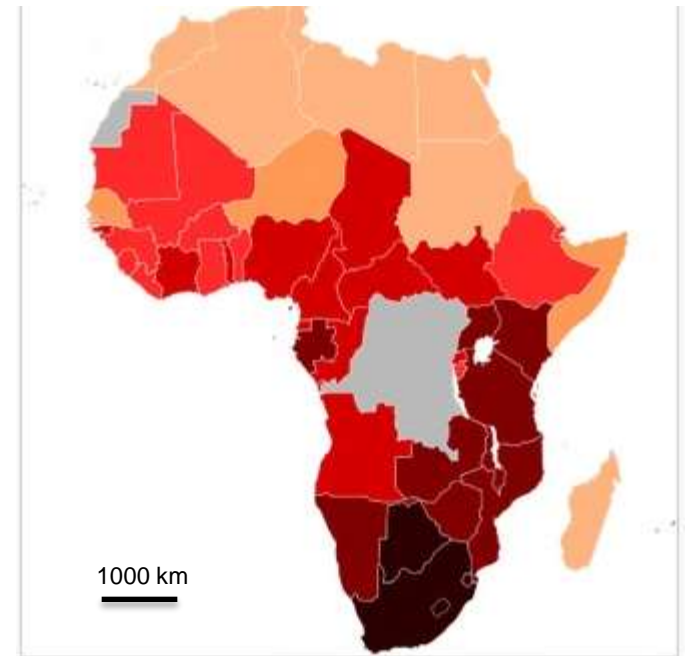

Parazit *Trypanosoma* u ljudskoj krvi

AIDS

- **AIDS** – **A**cquired **I**mmune **D**eficiency **S**yndrome.
- **SIDA** – **S**yndrome d' **I**mmuno **D**eficiencie **A**cquise.
- Sindrom stečenog gubitka imuniteta.
- Uzročnik je HIV-1 virus (**H**uman **I**mmunodeficiency **V**irus).
- Virus je izoliran tek početkom 1980-ih godina iako je AIDS vjerojatno postojao i ranije.
- Bolest slična AIDS-u postoji kod nekih vrsta majmuna iz Zapadne Afrike.
- Tzv. nulti pacijent lociran je u **Kamerunu**; lovac na kojega je virus vjerojatno prešao preko otvorene rane u kontaktu s ubijenim majmunom.
- Bolest se iz Kameruna proširila na DR Kongo, a zatim na Karibe preko liječnika s **Haitija** koji su radili u Kongu.

- Procjenjuje se da je danas više od 37 milijuna ljudi u svijetu zaraženo HIV virusom.
- **U 2014. godini 1,2 milijuna ljudi umrlo je od posljedica AIDS-a.**
- Računa se da je od otkrića virusa do 2014. od posljedica AIDS-a umrlo oko 39 milijuna ljudi.
- **Oko 70 % ukupnog broja zaraženih živi u subsaharskoj Africi (oko 24 mil. ljudi) iako na tom prostoru živi samo 15 % svjetskog stanovništva.**
- 2013. 1,1 milijuna umrlih od AIDS-a u subsaharskoj Africi.
- Postotak zaraženih varira od 0,2 % na Madagaskaru do >25 % u Svaziju i Bocvani.

Rasprostranjenost HIV-a/AIDS-a u Africi
(% zaraženih/oboljelih u odrasloj populaciji)

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/HIV/AIDS_in_Africa

- Očekivana životna dob nezaraženog stanovništva u Bocvani je 70 godina, a uzme li se u obzir i stanovništvo zaraženo HIV-om očekivana životna dob spušta se na 36 godina.
- AIDS je danas najčešći uzročnik smrti u subsaharskoj Africi; svakodnevno od posljedica AIDS-a umire 6 000 ljudi.
- Do prije 20-ak godina AIDS u Africi nepoznat; godine 2015. 26 zemlja s najvišim postotkom odraslih osoba zaraženih HIV-om nalazi se u Africi.
- U 9 afričkih država postotak zaraženih je veći od 10 % ukupnog broja odraslog stanovništva.
- Jak demografski, ali i ekonomski utjecaj jer je većina zaraženih radno aktivno stanovništvo; u bliskoj budućnosti najugroženije zemlje bi se mogle susresti s manjkom radne snage.
- Socijalni aspekt; 10 milijuna djece je siročad kojima su roditelji umrli od posljedica AIDS-a.

OSTALE BOLESTI

- Ograničene na male prostore i relativno se rijetko javljaju (ebola, kuga, kolera, lepra, tuberkuloza).
- Klimatske prilike osobito nepovoljno djeluju na neafričko stanovništvo.
- Nagle dnevne promjene temperature u tropskom pojasu mogu uzrokovati teške oblike prehlada.
- U pustinjskim krajevima stalna je opasnost od toplinskog udara; pusti i otvoreni krajolici mogu dovesti do ozbiljne duševne poremećenosti.
- Neodgovarajuće higijenske prilike uzrok su čestih pojava dizenterije.